

ALGOLEJA

NÚM.7
ANY 2025

ASSOCIACIÓ CULTURAL ALGOLEJA

EDITORIAL

Benvinguts i benvingudes a la setena edició de la revista de l'Associació Cultural Algoleja, un espai que torna a obrir-se per recollir i compartir les activitats, eixides i reflexions que han marcat el nostre camí al llarg de l'últim any. Aquesta publicació és, com sempre, una finestra oberta al treball col·lectiu d'una associació que entén la cultura com una eina de coneixement, de convivència i d'arrelament al territori.

Al llarg d'aquest curs hem continuat apostant per una programació diversa i rigorosa, que ens ha permés apropar-nos al nostre patrimoni cultural, artístic, històric i natural des de mirades complementàries. Les eixides, rutes, visites i trobades que recull aquesta revista són el reflex d'una manera d'entendre la cultura: compartida, accessible i vinculada a la memòria i a la identitat del nostre poble i del nostre país.

A més de les activitats, aquesta setena edició incorpora novament articles i col·laboracions d'autors i autores reconeguts, que amb la seua veu i el seu criteri enriqueixen el contingut de la revista. Aquests textos aporten reflexió, literatura i pensament, i contribueixen a fer d'aquesta publicació un document que va més enllà del record d'unes activitats concretes per esdevenir un espai de lectura i de consulta.

Volem destacar, un any més, la implicació de totes les persones que fan possible Algoleja: els membres de l'associació, els col·laboradors i col·laboradores, i totes aquelles persones que participen activament en les nostres propostes. Especialment, cal reconèixer la tasca de David Arcos, que amb constància i dedicació dona forma a aquesta revista, convertint-la en un testimoni fidel del treball fet.

Us convidem a recórrer aquestes pàgines amb calma, a visitar les experiències viscudes i a descobrir-ne de noves a través dels textos que les acompanyen. I, sobretot, us animem a continuar formant part d'Algoleja, participant en les pròximes activitats i ajudant-nos a continuar construint, entre tots i totes, un projecte cultural arrelat, viu i compartit.

Cordialment,

Jose Luis Arcos Luz

President de l'Associació Cultural Algoleja

Portada, disseny i maquetació:

David Arcos Dorado

Algoleja a la web:

<https://algoleja.wixsite.com/algoleja>

Instagram:

@associacio_cultural_algoleja

Facebook:

Associació Cultural - Algoleja

ELS NOSTRES PASSOS

1	TEODORO ANDREU AL MUMA.
Alzira.	17	SÉQUIA REIAL I TRIBUNAL DE LES AIGÜES.
València
3	L'EVOLUCIÓ URBANA.
Alginet.	19	EL MODERNISME A LA CIUTAT D'ALCOI.
Alcoi.
5	PICASSO I LA MODEL: ART I MEMÒRIA.
València.	21	I CONCURS PARAULES MAJORS.
Alginet.
7	LA BASTIDA I EL CELLER: PATRIMONI I HISTÒRIA.
Moixent.	23	XVI FESTA ESTELLÉS.
Alginet.
9	MUSEU DE BELLES ARTS DE VALÈNCIA.
València.	25	EL POBLAT IBER DE <i>KELIN</i>.
Alginet.
11	VISITA AL JARDÍ BOTÀNIC DE CULLERA.
Cullera.	27	RUTA LITERÀRIA: <i>NASCUTS DEL FANG</i>.
Sollana.
13	HALT! IMATGES QUE PENSEN.
Xàtiva.	29	GOYA AL TEATRE PRINCIPAL.
València.
15	VISITA A L'ESGLÉSIA DELS JESUÏTES DE VALÈNCIA.
València.	31	ALGOLEJA I EL CLUB DE LECTURA.
Alginet

ELS NOSTRES COL·LABORADORS

33 ALGINETINS AL MON.

Mireia Castro. Analista financiera.

35 ALGINETINS AL MON.

Antoni Aliaga Arnau. Fagot- Solista de l'Òpera Estatal de Plovdiv (Bulgaria).

37 EL RIU QUE PASSA PEL MEU POBLE.

Manuel Baixauli Mateu. Escriptor i pintor.

39 CONTRA LA LLENGUA DELS VALENCIANS

Vicent Flor. Escriptor i ex-director de la Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació

41 L'EVOCACIÓ PRECIPITADA.

M. Carmen Sáez Lorente. Escriptora, poeta, guionista, professora de teatre, actriu, animadora cultural.

42 NÚVOLS.

Fina Girbés. Versos Foradats. Andana Editorial.

43 SOM TRO QUE ESCLATA.

Nerea Gimeno. Guanyadora del XII Concurs de Poesia Vil·la d'Alginet Poeta Jaume Escrivà.

45 LLEGIM EL *TIRANT*?

Victor Labrado. Escriptor.

47 RECORDE.

Josep Millo.

TEODORO ANDREU AL MUMA

El passat 8 de gener, diversos membres de l'Associació Algoleja ens desplaçàrem fins a Alzira per visitar l'exposició que el Museu Municipal d'Alzira (MUMA) dedicava al pintor Teodoro Andreu, amb motiu del 150 aniversari del seu naixement. Aquesta mostra inaugurava el conjunt d'activitats i exposicions programades al llarg de l'any per commemorar l'efemèride, i es presentava com una oportunitat immillorable per redescobrir una figura clau de la pintura valenciana, profundament vinculada al territori i al seu temps.

L'exposició, organitzada conjuntament per la Regidoria de Patrimoni Cultural i l'Associació d'Artistes Plàstics i Visuals d'Alzira i Comarca, proposava un recorregut artístic al voltant de la figura i l'obra de Teodoro Andreu mitjançant un plantejament coral. Diversos artistes contemporanis de la comarca han volgut sumar-se a aquest homenatge aportant obres pròpies que dialoguen amb la producció del pintor alzireny, ja siga per afinitats tècniques, estilístiques o temàtiques. El resultat és una mostra viva i plural que permet establir ponts entre generacions i maneres diverses d'entendre la creació artística.

GENER

La finalitat d'aquesta proposta expositiva era, sobretot, rescatar de la memòria col·lectiva la figura de Teodoro Andreu i situar-la en el lloc que li correspon dins el panorama artístic valencià. Al llarg del recorregut, es feia evident l'interés de l'artista pel paisatge, la llum i les escenes quotidianes, així com la seua capacitat per captar l'essència del seu entorn amb una mirada personal i sensible. Les obres contemporànies exposades reforçaven aquesta lectura, tot evidenciant la vigència d'uns temes i unes inquietuds que continuen interpel·lant els creadors actuals.

La visita al MUMA ens va permetre, a més, reflexionar sobre la importància dels museus municipals com a espais de conservació, divulgació i reinterpretació del patrimoni artístic local. Aquest tipus d'iniciatives contribueixen a posar en valor artistes sovint oblidats i a generar un diàleg necessari entre el passat i el present, tot apropant l'art a la ciutadania d'una manera accessible i rigorosa.

Aquesta eixida cultural va esdevenir, així, una experiència enriquidora que combinà art, patrimoni i memòria, i que ens reafirmà en la necessitat de continuar reivindicant els creadors propis com a part fonamental de la nostra identitat cultural. Una visita que ens convidà a mirar de nou, amb ulls atents i crítics, el llegat artístic que ens envolta.

L'EVOLUCIÓ URBANA.

El passat diumenge 26 de gener vam tenir l'oportunitat d'endinsar-nos en la història d'Algines d'una manera diferent, gràcies a la ruta guiada pel cronista oficial de la Vila, Rafael Bosch López. En aquesta ocasió, no es tractava de posar el focus en les cases o façanes, sinó d'analitzar l'espai que aquestes ocupen i entendre com els carrers, en la seua suma, han conformat el poble al llarg dels segles.

L'objectiu d'aquesta ruta era recórrer els espais més emblemàtics del nucli urbà des d'una perspectiva històrica, seguint una cronologia que ens permeté comprendre com Algines ha evolucionat al llarg del temps. Vam parlar de cultures, de formes de vida i de com, amb el pas dels anys, el poble ha anat adaptant-se a noves necessitats, transformant el seu traçat urbà. Cada etapa històrica ha deixat una empremta en el paisatge del municipi, i aquesta ruta ens va permetre llegir-lo amb uns altres ulls. L'evolució d'Algines pot dividir-se en tres grans etapes:

1. **Segles XIII-XVI:** Una etapa de transició, marcada per un creixement demogràfic i social molt lent. Després de la conquesta cristiana, es va iniciar un procés d'assentament i estructuració del territori. La societat d'aquella època era majoritàriament agrícola i depenia de les estructures feudals. Els carrers del poble començaren a definir-se en aquell moment, encara que amb una extensió molt limitada.
2. **Segles XVI-XVIII:** Un període en què es produeix una major expansió urbana, afavorida per un cert creixement demogràfic. Es comencen a construir noves edificacions, s'amplien els espais públics i es defineixen nous carrers. Aquest creixement es veu reflectit en l'augment de l'activitat econòmica i en una millora progressiva de les condicions de vida.
3. **Segles XIX-XX:** L'autèntica revolució urbanística d'Algines. Amb l'arribada de nous conceptes relacionats amb la higiene i la modernitat, es produeix una explosió demogràfica i una expansió significativa del nucli urbà. Els carrers s'adapten a les noves necessitats de mobilitat i creixement poblacional, donant lloc a una configuració urbana més pròxima a l'actual. És en aquest moment quan es defineix gran part de l'Algines que hui coneixem.

Aquesta ruta ens va permetre entendre com les transformacions del poble han ocorregut de manera progressiva i constant, no en grans salts sinó en una successió de canvis que han respost a les necessitats i mentalitats de cada època. La història d'Algines no es llig únicament en els llibres, sinó que està escrita en els seus carrers, en la seua distribució i en els seus edificis.

Gràcies a les explicacions del cronista Rafael Bosch, vam poder interpretar millor aquests elements i comprendre com el nostre poble ha anat evolucionant al llarg dels segles. Una experiència molt enriquidora que ens va ajudar a redescobrir Algines des d'una nova mirada, valorant el seu passat i entenent millor el seu present.

PICASSO I LA MODEL: ART I MEMÒRIA.

El passat 12 de febrer vam visitar la Fundació Bancaixa per gaudir de dues exposicions excepcionals: *Picasso i la model. El perfil de Jacqueline* i *A la mar de Sorolla amb Manuel Vicent*.

La primera mostra ens va endinsar en la relació entre Pablo Picasso i Jacqueline Roque, la seua última dona i musa, qui va marcar profundament la seua obra des de 1952 fins a la mort del pintor en 1973. A través de més de 250 peces, vam poder observar com Picasso explorava la figura femenina no només des d'un punt de vista artístic, sinó també com a reflexió sobre la identitat i la condició de la dona en la societat. L'exposició, comissariada per Fernando Castro Flórez i Laura Campos Vicent, ens va permetre contemplar l'obsessió picassiana per la meta-pintura i la reinterpretació constant del rostre de Jacqueline.

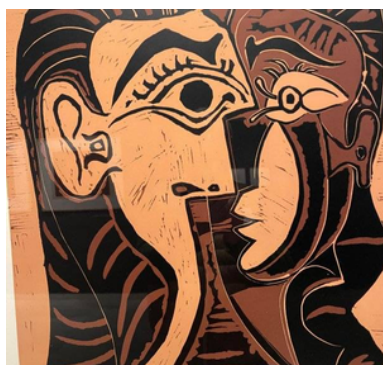
Per altra banda, *A la mar de Sorolla amb Manuel Vicent* ens va oferir un viatge literari i pictòric a través de l'obra de Joaquim Sorolla, de la mà de l'escriptor Manuel Vicent. Aquesta exposició, en col·laboració amb el Museu Sorolla i la Fundació Museu Sorolla, va posar el Mediterrani com a fil conductor per connectar art i literatura. Amb una selecció ampliada de 109 llenços, vam poder contemplar obres mestres com *Saliendo del baño* (1915) o *Pescadores valencianos* (1903), peces que excepcionalment han eixit de la seua seu madrilenya.

Amb aquestes dues propostes expositives, vam gaudir d'un recorregut intens per l'art i la influència de la figura femenina en dos dels artistes més destacats del segle XX. Sens dubte, una experiència enriquidora que ens va permetre aprofundir en el llegat d'aquests dos genis universals.

Finalment, també vam visitar el Palau de Cervelló per gaudir de *Transfiguració*, l'exposició de Rodolfo Navarro, on vam tenir l'oportunitat única de submergir-nos dins d'un quadre de 200 metres quadrats.

L'artista ens convida a un viatge immersiu a través del color, la llum i la matèria, transformant l'espai expositiu en una experiència sensorial. A través de la seua obra, Navarro aconsegueix traslladar-nos a un univers on la pintura transcendeix els límits convencionals, fent-nos partícips d'una obra viva que canvia segons la perspectiva de cada espectador.

Aquesta visita va ser una manera fascinant de concloure el nostre recorregut cultural, experimentant l'art no només com a observadors, sinó com a elements actius dins d'una creació vibrant i en moviment.

LA BASTIDA I EL CELLER: PATRIMONI I HISTÒRIA.

El passat 16 de febrer vam gaudir d'una eixida cultural a Moixent, on visitàrem dos espais amb un gran valor històric i patrimonial: la Bastida de les Alcusses i el Cellar del Roure.

La primera parada va ser al jaciment arqueològic de la Bastida de les Alcusses, un poblat iber fortificat del segle IV aC situat a una lloma del Pla de les Alcusses, a l'extrem sud-oest de la Serra Grossa. Aquest assentament, un dels més importants del territori valencià, estava envoltat per una imponent muralla amb torres i portes monumentals, i a l'interior s'hi distribuïen carrers, places i edificacions que conformaven una societat organitzada i jerarquitzada. Els seus habitants controlaven l'explotació agrària de la zona i participaven en rutes comercials amb altres pobles del Mediterrani.

Des de 1928, la Bastida ha sigut objecte de nombroses excavacions i estudis que han permés comprendre millor la cultura iberica i la seua manera de viure. Avui dia, el jaciment està obert al públic durant tot l'any, amb visites guiades gratuïtes i un recorregut didàctic que inclou panells explicatius, maquetes tàctils i reconstruccions per ajudar a interpretar com era aquest poblat fa més de 2.400 anys. A més, l'entorn natural que l'envolta, amb un paisatge dominat per pinedes i matoll mediterrani, afegeix un encant especial a la visita.

Després d'endinsar-nos en el passat iber, ens dirigírem al Cellar del Roure, una bodega familiar que ha revolucionat la viticultura valenciana recuperant tècniques ancestrals i varietats de raïm quasi oblidades. Situada al peu de la Serra Grossa, sota la Bastida de les Alcusses, aquesta bodega és propietat de Pablo Calatayud, qui ha treballat durant anys per recuperar la varietat autòctona mandó i elaborar vins que respecten la tradició i el caràcter de la terra.

Cellar del Roure va començar amb 20 hectàrees de vinya i, amb el temps, ha anat ampliant les seues instal·lacions i terres fins a convertir-se en un referent de la vinicultura valenciana. Durant la visita, vam conèixer les diferents parcel·les on es conreen varietats com la monastrell, la syrah, el cabernet sauvignon, el merlot o el petit verdot. Però, sens dubte, el punt més fascinant de la visita va ser descobrir la bodega subterrània del segle XVII, localitzada gràcies a unes antigues escriptures de 1625. Aquest espai conserva més de 100 tines de fang, que s'han recuperat i tornen a utilitzar-se per a la criaça del vi, connectant el passat amb el present d'una manera única.

Aquesta eixida ens va permetre viure una experiència enriquidora, combinant història, arqueologia i enologia en un paisatge extraordinari. Moixent, amb la seua Bastida i el seu celler, ens va oferir una jornada inoblidable plena de cultura, patrimoni i sabor.

MUSEU DE BELLES ARTS DE VALÈNCIA.

El passat dimecres 5 de març vam participar en una activitat molt especial al Museu de Belles Arts de València amb motiu del Dia de la Dona 2025. La proposta ens convidava a fer una visita amb perspectiva de gènere per una selecció d'obres de la col·lecció permanent del museu, amb l'objectiu de reflexionar sobre la representació de la dona en la història de l'art i el paper que ha jugat en diferents èpoques i estils artístics.

Aquesta visita no va ser un recorregut convencional per les sales del museu, sinó que ens va permetre observar les obres des d'un enfocament diferent, centrant-nos en el paper assignat a la dona en cada context històric i en com això es reflecteix en la pintura. A través de l'anàlisi historicoartística i el suport en textos relacionats amb els temes exposats, vam poder aprofundir en la importància de la representació femenina en l'art, sovint condicionada per les estructures de poder i els rols de gènere imperants en cada època.

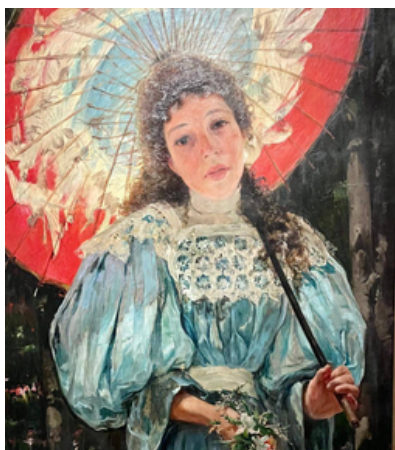
MARÇ

Vam recórrer obres que abasten des de l'edat mitjana fins a l'art contemporani, observant com la imatge de la dona ha evolucionat al llarg del temps. Des de les representacions religioses i mitològiques, on sovint apareixia idealitzada o relegada a rols secundaris, fins a les obres en què les dones comencen a adquirir un major protagonisme.

A més, també es va posar en relleu la invisibilització de moltes dones artistes al llarg de la història. Malgrat haver existit pintores de gran talent, moltes d'elles van quedar relegades a un segon pla o directament oblidades per la historiografia oficial. La visita ens va permetre conèixer algunes d'aquestes artistes i reivindicar el seu llegat, sovint eclipsat pels seus coetanis masculins.

L'activitat va generar un debat molt enriquidor entre els assistents, que vam compartir reflexions sobre com l'art no sols representa la realitat del seu temps, sinó que també contribueix a construir-la. Aquesta aproximació crítica ens va ajudar a comprendre millor les dinàmiques de gènere presents en la història de l'art i a qüestionar la manera en què aquestes han influït en la nostra percepció del passat i del present.

Amb aquesta visita, el Museu de Belles Arts de València ens va oferir una experiència diferent i necessària per a entendre l'art des d'una perspectiva més inclusiva i reflexiva. Una activitat que, sens dubte, ens va permetre mirar el passat amb una nova mirada i reivindicar la importància de la dona en la cultura i en la societat.

VISITA AL JARDÍ BOTÀNIC DE CULLERA.

El passat diumenge 23 de març vam tenir l'oportunitat de visitar el *Jardí Botànic de Cullera*, un autèntic tresor natural amagat a la costa valenciana. Lluny de les platges i del bullici turístic, aquest espai ens va oferir una experiència immersiva en la biodiversitat, la història i la cultura, combinant la bellesa vegetal amb la tradició etnològica.

El *Jardí Botànic de Cullera* és una institució privada dedicada a la conservació i divulgació del patrimoni natural. Amb una extensió de 22.000 m², acull més de 2.500 espècies vegetals, entre les quals destaquen 160 varietats de palmeres procedents d'arreu del món i més de 60 varietats de *cicas* i *encephalartos*, plantes primitives que han sobreviscut des de l'era dels dinosaures. Passejant pels seus camins, vam poder descobrir una gran diversitat de flora tropical i mediterrània, mentre gaudíem d'un entorn que convida a la calma i a la reflexió sobre la importància de preservar el medi ambient.

MARÇ

Aquest jardí no només és un espai de contemplació botànica, sinó que també té un fort compromís amb la divulgació de l'ecologisme, la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic. Durant la visita, vam poder aprendre sobre la funció de moltes d'aquestes plantes en els ecosistemes naturals i el paper crucial que tenen en la regulació del clima i la conservació de la fauna.

A més de la riquesa vegetal, el jardí alberga un xicotet museu etnològic situat dins d'una masia del segle XIX. En aquest espai, vam poder admirar una col·lecció d'objectes antics que ens van transportar a un altre temps: ràdios d'època, màquines de cosir, eines agrícoles i altres estris tradicionals que testifiquen el passat rural de la zona. Aquest museu complementava perfectament la visita, oferint una perspectiva històrica i social de la relació entre l'home i la natura.

La jornada va estar marcada, a més, per un moment molt especial: un concert en acústic a càrrec dels músics Jordi Simó i Amparo Vidal. La seua música va omplir el jardí d'una atmosfera màgica, fent que l'experiència fos encara més enriquidora i memorable.

Visitar el *Jardí Botànic de Cullera* va ser molt més que un passeig entre plantes exòtiques; va ser una oportunitat per connectar amb la natura, aprendre sobre la seua importància i gaudir d'un entorn ple d'història i cultura. Sens dubte, un espai que val la pena descobrir i redescobrir.

VISITEM L'EXPOSICIÓ *HALT!*: IMATGES QUE PENSEN.

El passat diumenge 6 d'abril visitàrem l'exposició "*HALT! Imatges que pensen*" del reconegut artista xativí Artur Heras, una mostra que arribava a Xàtiva després d'haver itinerant per ciutats com Bremen, Frankfurt, Perpinyà i València. Amb la col·laboració de la Diputació de València i la Universitat de València, l'exposició reunia més de 200 obres, algunes d'elles creades expressament per a l'ocasió, i la gran majoria produïdes en els últims anys. Artur Heras (Xàtiva, 1945) és un artista multidisciplinari amb una trajectòria destacada en la pintura, l'escultura i el disseny gràfic. Format a l'Escola de Belles Arts de Sant Carles de València, va ser una figura clau en la renovació artística valenciana de la segona meitat del segle XX. La seua obra combina el compromís social i polític amb un llenguatge plàstic innovador, influït pel pop art, l'expressionisme i el surrealisme. Va dirigir la Sala Parpalló de València durant més de dues dècades, consolidant-la com un referent cultural.

Aquesta proposta artística es distribuïa en quatre espais emblemàtics de la ciutat:

- L'*Espai Cultural de Sant Domènec*, on s'exhibien escultures, dibuixos i instal·lacions de gran càrrega simbòlica, com "*Del vol de la història*" (2020), una escala coronada per dues ales d'àngel, o un conjunt de retrats a llapis de persones que patiren l'horror dels camps de concentració nazis. La sala estava presidida per "*Capgirat (l'évidence éternelle)*" (2018), una imponent peça de grans dimensions.
- El *Museu de Belles Arts – Casa de l'Ensenyança*, que acollia obres de gran força visual com el "*Mur de paraules*" (2024), així com referències al bombardeig de Xàtiva, entre elles el quadre "*La Mona i el Savoia Marchetti*" (2024).
- El *Museu de l'Almodí*, on al pati s'exhibia la peça gràfica que donava imatge a l'exposició.
- L'*Església de Sant Feliu*, espai que allotjava una obra dedicada a la memòria del pintor xativí Josep de Ribera.

El títol de la mostra, *HALT!*, que en alemany significa *Alto* o *Resistència*, evocava moments tràgics de la història contemporània europea i ens advertia sobre la necessitat d'evitar la seua repetició. L'exposició s'articulava com una reflexió visual sobre la memòria dels desapareguts, els expatriats, els deportats i els vençuts, abordant també temes d'actualitat com l'auge de l'extrema dreta, les agressions civils, les deportacions d'immigrants o els conflictes bèl·lics.

A través de pintures, escultures, instal·lacions i material documental, Artur Heras ens interpel·lava directament, convidant-nos a detindre'ns i a prendre consciència de les injustícies històriques i presents. Una exposició colpidora que ens va fer reflexionar sobre la importància de preservar la memòria històrica per a evitar que els errors del passat tornen a repetir-se.

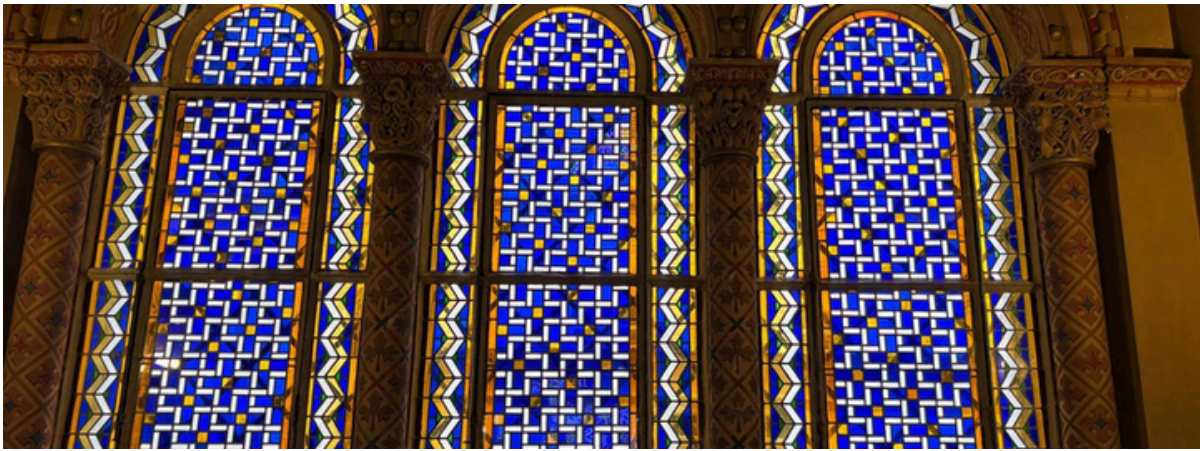
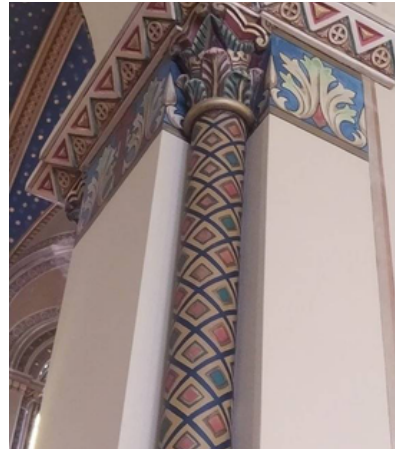
VISITA A L'ESGLÉSIA DELS JESUÏTES DE VALÈNCIA.

El passat dilluns 14 d'abril, férem una interessant visita a la ciutat de València, concretament a l'església dels Jesuïtes, un dels edificis religiosos més singulars i menys coneguts del nucli urbà. L'activitat va estar guiada pel nostre amic i soci Ximo Roca, vitraller d'ofici, qui ens ajudà a interpretar i valorar amb mirada experta un dels elements més destacats del temple: les vidrieres, veritables joies artesanals del vidre emplomat.

La història del conjunt comença a finals del segle XIX, quan el jesuïta Agustí Cabré s'instal·la a València amb el propòsit de fundar un col·legi de la Companyia de Jesús. Amb el suport del també jesuïta Severo Ochoa, en 1879 s'adquireixen uns terrenys al baró de Benidoleig, i s'encarrega el projecte al prestigiós arquitecte José Quinzá Gómez, qui dissenya el Col·legi Sant Josep i l'església annexa. La primera pedra es col·loca el 4 de juny de 1879, i l'edifici avançà amb pas ferm fins la seua finalització. L'església presenta una combinació d'estils *neobizantí* i *neoromànic*, amb tres naus separades per arcs i cobertes per volta de canó amb lonetes. L'interior està ricament decorat amb estucs i daurats policromats, obra del jesuïta Martín Coronas Pueyo, que pintà també un cel blau estelat sobre la volta, creant un ambient de contemplació i solemnitat. El temple, en el seu origen, comptava amb una sola nau, però en 1915 s'hi afegiren les dues laterals i un atri a la nau central, completant així l'actual estructura.

L'element que centrà bona part de la nostra atenció foren les seues magnífiques vidrieres, amb una superfície total de més de 165 m², repartides per diverses zones del temple. Tot i que Ximo Roca no és l'autor d'aquestes peces, la seua llarga trajectòria com a vitraller artesanal ens permeté entendre amb detall els materials, tècniques i criteris estètics emprats en la seua elaboració. Ens explicà, per exemple, com el color dels vidres es deu a l'ús exclusiu de vidres tintats en massa, coneguts com a "catedrals antigues" i "bufats a boca", d'altíssima qualitat i molt valorats pel seu comportament amb la llum. Les vidrieres destaquen per la seua gran coherència estètica i una rica varietat de trames geomètriques, en què la combinació de formes, colors i línies arriba a un grau de perfecció notable. Encara que no es coneix amb certesa l'autor de tot el conjunt, dues de les peces estan signades pels Tallers J. Muria, indicant així la probable participació d'un taller especialitzat de prestigi. L'absència de pintura sobre el vidre, substituïda per la mateixa naturalesa del material, fa que la llum esdevinga part essencial de la composició.

Aquesta visita ens oferí una experiència immersiva en un espai ric en història, art i espiritualitat. Gràcies a les explicacions d'un expert com Ximo Roca, poguérem no sols admirar la bellesa del conjunt, sinó entendre també la complexitat tècnica que s'amaga darrere de cada detall. Un matí ple de descobriments, en què l'art del vidre prengué tot el protagonisme dins d'un entorn arquitectònic fascinant.

LA SÉQUIA REIAL DEL XÚQUER I EL TRIBUNAL DE LES AIGÜES

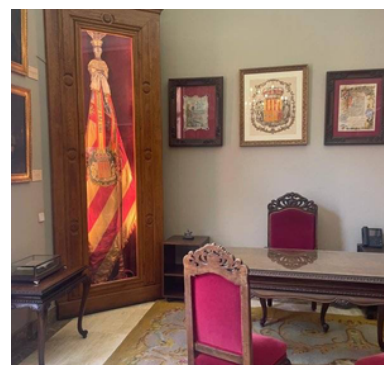
El passat dijous 15 de maig, vam tindre l'oportunitat de visitar la seu de la *Séquia Reial* del Xúquer, una institució històrica i clau en el desenvolupament agrícola de les comarques valencianes. L'activitat ens va permetre conèixer de primera mà la història, l'organització i el funcionament d'un dels sistemes de reg més antics i emblemàtics del nostre territori.

La *Séquia Reial* del Xúquer és una Comunitat de Regants que agrupa tots els usuaris amb dret a aprofitar les aigües del riu Xúquer, per al reg de les terres incloses en la seua àrea d'influència. Amb caràcter de corporació de dret públic, està adscrita a la Confederació Hidrogràfica del Xúquer i es regeix per unes ordenances pròpies que regulen l'ús i la distribució de l'aigua entre els regants. Els orígens de la institució es remunten a l'any 1258, quan Jaume I ordenà la construcció d'un gran canal de reg conegut com a *Séquia Nova d'Alzira*, amb l'objectiu d'afavorir el regadiu de les terres situades al marge esquerre del riu, assegurant així el poblament cristià després de la conquesta del Regne de València. En 1264, es va ampliar l'assut d'Antella, obra d'origen musulmà, per tal de millorar la captació i distribució de les aigües.

Durant la visita, vam poder conèixer els detalls tècnics de la infraestructura, des del canal principal fins a les comportes de control i la xarxa de distribució. Especial atenció mereix el procés de modernització iniciat l'any 2000, que aposta pel reg per degoteig i per l'eficiència hídrica. Aquesta adaptació als nous temps ha fet possible la continuïtat d'una institució que, amb més de set-cents cinquanta anys d'història, continua sent fonamental per al desenvolupament agrícola valencià.

Com a complement a la jornada, també vam assistir a una sessió del Tribunal de les Aigües, un dels grans trossos del nostre patrimoni immaterial. Aquest tribunal, reconegut per la UNESCO com a patrimoni cultural immaterial de la humanitat, se celebra cada dijous a les 12 del matí en punt davant la porta dels Apòstols de la catedral de València. És l'única institució legislativa que es conserva íntegra des de l'època de Jaume I i manté viu un sistema de justícia oral, ràpid i eficaç. Format per vuit síndics representants de les principals séquies de l'Horta de València, el Tribunal es caracteritza per la seua autoritat moral, proximitat amb els regants i celeritat en la resolució dels conflictes. Amb vestimenta tradicional i asseguts en cadires centenàries, aquests llauradors imparteixen justícia en valencià davant una audiència diversa i encuriosida, on mai falten estudiants, visitants i turistes.

Aquesta eixida ens va oferir una mirada profunda a dues institucions històriques que, amb arrels en la cultura de l'aigua, ens parlen d'un model de gestió col·lectiva, eficient i sostenible. Una jornada per a recordar i un homenatge a la saviesa agrícola que ha fet possible la nostra agricultura.

EL MODERNISME A LA CIUTAT D'ALCOI

El passat diumenge 18 de maig tinguérem l'oportunitat de visitar la ciutat d'Alcoi amb motiu d'una ruta guiada pels seus edificis modernistes. De la mà de Quique Camallonga, tècnic en guia, informació i assistència turística, i gran divulgador cultural a les xarxes, descobrirem una Alcoi plena d'història, d'art i d'una gran riquesa patrimonial. L'acurada explicació del guia i el seu entusiasme pel patrimoni valencià ens van permetre gaudir d'una experiència completa i molt enriquidora.

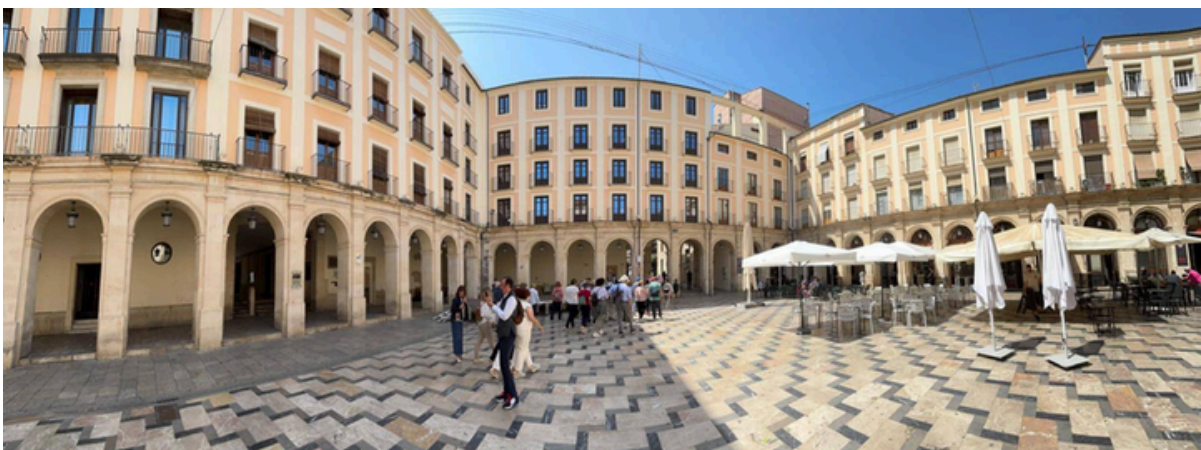
Alcoi és una ciutat amb un paper destacat dins del modernisme valencià i espanyol. Este moviment artístic, que sorgí a finals del segle XIX i començaments del XX, s'associa sovint amb l'ús de formes orgàniques, elements decoratius inspirats en la natura i una forta aposta pels nous materials derivats de la revolució industrial, com ara el ferro i el vidre. En el cas alcoià, el modernisme va vindre de la mà de la burgesia industrial, que apostà per dotar la ciutat d'edificis elegants i singulars, símbol del progrés i del refinament estètic de l'època.

Al llarg del recorregut, vam visitar edificis tan emblemàtics com la Casa del Pavo, un dels exponents més reconeguts del modernisme a Alcoi. La seua façana ens captivà amb el treball delicat de la forja als balcons i miradors, així com amb els mosaics, les línies corbes i els detalls florals que adornen les seues llindes. Esta casa, antiga residència de l'industrial Enrique Vilaplana Julià, és una mostra perfecta de com el modernisme es va aplicar a l'arquitectura domèstica de les elits alcoianes.

També visitàrem el Cercle Industrial, un edifici imponent amb una gran riquesa decorativa tant interior com exterior. Destaca pels seus balcons de ferro forjat, els motius geomètrics i ornamentals a la façana, i l'estil inspirat en el *secession* vienès. En el seu moment, fou un centre de reunió i activitat social de la burgesia alcoiana, i hui continua sent un espai viu i ple de cultura.

Altres edificis que vam conèixer foren l'antic Parc de Bombers, el Conservatori de Música i Dansa i diverses cases particulars repartides pel centre històric. En totes elles observàrem una coherència estètica i una aposta clara per la bellesa i la funcionalitat. A més, vam parar atenció als detalls que sovint passen desapercebuts: els vitralls de colors, les reixes treballades artesanalment, les sanefes florals, els estucs i les ceràmiques.

Alcoi ens va meravellar com a destí cultural. El passeig entre les seues façanes modernistes ens va transportar a una època d'esplendor i innovació. Una ciutat que no només conserva un gran llegat arquitectònic, sinó que sap afavorir i compartir-lo amb tots aquells que estimem la història, l'art i la identitat del nostre territori. Sens dubte, una eixida per recordar.

I CONCURS *PARAULES MAJORS*

El divendres 4 de juliol, a la Casa de Cultura d'Alginet, vàrem celebrar l'acte de lliurament dels premis del primer concurs «Paraules Majors», una iniciativa destinada a preservar la memòria viva del nostre poble a través dels relats de la seua gent.

Jose Luis Arcos, president d'Algoleja, va obrir l'acte amb unes paraules d'agraïment tant per l'alta participació com pel suport rebut per part d'entitats i associacions locals. Tot seguit, Javi Esplugues, membre de la junta de la Caixa Rural d'Alginet, va remarcar la importància d'estar sempre al costat de propostes que dignifiquen i impulsen la cultura del municipi. La regidora de Serveis Socials, Carmen Ribera, va felicitar tant l'Associació com els participants, i va encoratjar a continuar donant vida a aquesta iniciativa, que contribueix a recuperar vivències i llegats familiars. Per la seua banda, el mestre Lutxo Palop, membre del jurat, va destacar la qualitat literària dels textos i va agrair l'esforç de totes les persones que, amb les seues paraules, ajuden a conservar la memòria escrita del nostre poble.

JULIOL

A continuació, vàrem procedir al lliurament d'un detall i un diploma als accèssits d'aquesta primera edició, que foren:

- *Un estiu de la meua infància*, d'Amparo Martínez Clemente.
- *Vivències*, de Dora Ramírez Añón.
- *La Barrinera*, de Teresa Gasó Espert.
- *La xiqueta de la guerra*, de Carmen López Hortaleza.

Pel que fa a les cinc categories premiades, abans d'entregar cada guardó es va oferir la lectura d'un breu fragment de les obres guanyadores, que varen ser les següents:

- Tradicions: *Records de la infantesa*, de Rosa Sanfelix Miralles.
- Fets Històrics: *Alginet Verger Florit*, de Mila Gómez Sáez.
- Treballs Tradicionals: *Les Vaqueries*, de Salvador Bonet Simbor.
- Contes i Rondalles: *Aurèlia*, d'Hermínia Ruiz Blasco.
- Poesia: *El Somni*, de Pilar Gasó Cuenca.

L'obra guanyadora absoluta de la primera edició fou, *Una vegada més*, de Fina López, un emotiu relat que rememora la tràgica riuada de 1957, en què el seu pare va perdre la mare. Fina i el seu germà, acompanyats pel protagonista de la història, reberen l'escultura creada expressament per a l'ocasió per l'artista local Júlia Bosch, un reconeixement carregat de simbolisme i sensibilitat.

Com no podia ser d'altra manera, la jornada conclogué amb una gran foto de família, en què posaren els 39 participants d'aquest primer concurs «Paraules Majors» de l'Associació Cultural Algoleja, immortalitzant així un acte ple d'emoció, memòria i estima pel nostre patrimoni immaterial. Com sempre, agraïm a Sònia Bosch, directora del periòdic *La Veu d'Alginet* per les imatges.

XVI FESTA ESTELLÉS

Alginet es va omplir de nou de llum, paraules i complicitats amb la celebració de la XVI Festa Estellés, que tingué lloc el 4 d'octubre a la Placeta del Mercat sota l'organització de l'Associació Cultural Algoleja. Aquesta trobada, que ja forma part del nostre calendari, s'ha consolidat com un espai on la llengua i la memòria es retroben en un ambient proper i profundament compartit.

Tot i que en aquesta edició Josep Lozano, impulsor incansable de la Festa i membre de l'Associació, no va poder assistir-hi, la seua empremta continuà present en cada detall. Cal recordar que fou ell qui, més de fa una dècada, proposà sumar-se a la iniciativa nascuda a Burjassot, el poble natal de Vicent Andrés Estellés, quan diverses entitats culturals decidiren dedicar-li una nit anual de reconeixement popular. Aquelles primeres celebracions, senzilles i gairebé improvisades, prenien com a model els sopars de cant i poesia que l'homenatjat evocava en els seus versos, plens d'olors domèstiques, records de joventut i escenes de barri.

OCTUBRE

Amb aquell esperit inicial, la Festa Estellés d'Alginet ha anat creixent i adaptant-se, però ha mantingut intacta la idea central: celebrar l'obra d'un poeta que va convertir la vida quotidiana en literatura i la intimitat en un acte de dignitat col·lectiva. Al llarg de la vetlada, veïns i veïnes del poble pujaren a l'escenari per recitar poemes d'Estellés i també d'altres autors que formen part del nostre imaginari literari. Els més menuts oferiren peces cantades que, amb la seua veu clara, posaren un contrapunt tendre i espontani, recordant-nos que la cultura es manté viva mentre passa de generació en generació.

La celebració comptà, a més, amb les actuacions d'Hilari Alonso i de Pep Gimeno "Botifarra", dos referents de la tradició musical valenciana, que aportaren a la nit l'aroma de les albaides i les tonades antigues. El Quadre de Balls Populars d'Alginet completà el programa amb danses que ompliren la plaça de moviment i de ritme, com si els passos i els gestos formaren part d'un relat que ve de lluny.

La jornada conclougué amb el tradicional sopar popular, un element fonamental de les Festes Estellés arreu del país. Amb aquesta nova edició, el nostre poble es va sumar una vegada més a la xarxa de municipis que mantenen viva la flama d'Estellés, una de les veus més íntimes i alhora més universals de la literatura valenciana, capaç de convertir la vida menuda en un acte d'afirmació col·lectiva.

Volem agrair a L. Blasco, A. Bustamante, X. Bueno i S. Bosch, les seues fotografies que contribuïren a preservar, en imatge, allò que la paraula havia omplert de sentit.

EL POBLAT IBER DE *KELIN*

El dissabte 26 d'octubre, diversos membres de l'Associació Algoleja vàrem visitar el jaciment iber de *Kelin*, situat a Caudete de las Fuentes, una experiència que ens va permetre acostar-nos a un dels principals centres de poder iber del territori valencià.

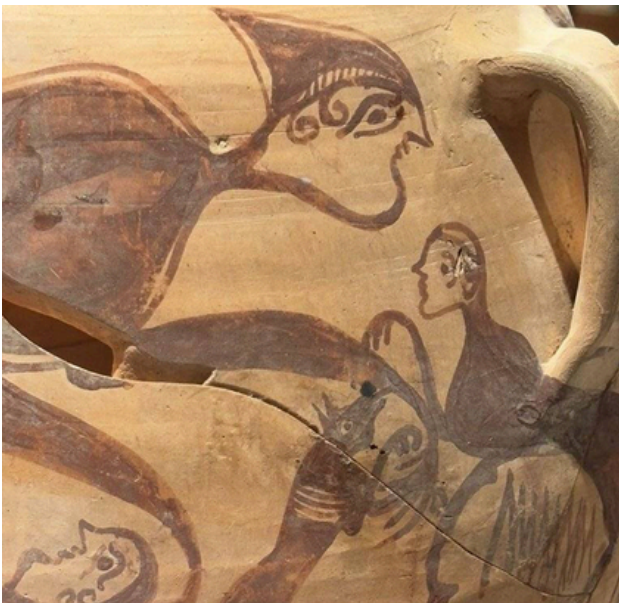
Aquest poblat va estar habitat des de l'Edat de Bronze, al voltant del segle V aC, fins al període iber recent, entre els segles II i I aC, i va assolir la seua màxima esplendor entre els segles IV i III aC, convertint-se en capital d'un extens territori que superava els límits actuals de la comarca. Com a nucli central, *Kelin* va organitzar la seua àrea d'influència mitjançant una xarxa d'assentaments interdependents amb funcions defensives i productives, demostrant una clara planificació territorial i social.

El poblat estava emmurallat, com indiquen els trams conservats al costat dels camins que delimiten la lloma, i l'espai urbà semblava estructurat en dues àrees diferenciades. Tot i que encara no s'ha localitzat la necròpolis, s'han documentat soterraments infantils dins de les cases, pràctica habitual entre els ibers, normalment sota el paviment o els murs. Les restes arqueològiques també mostren habitatges allargats, amb passadissos estrets i llars circulars, construïts amb un sòcol de pedra sobre el qual s'alçava la paret de tova.

A la rodalia del poblat, les excavacions han recuperat ceràmiques fetes a mà, algunes imitacions de peces a torn, objectes de ferro, àmfores i gerres fenicio-occidentals, un collaret d'or, monedes i restes humanes, així com gots amb cendres que testimonien pràctiques rituals de dues comunitats antigues. Amb la romanització, el nucli de població es traslladà cap a la zona plana prop del riu Mare, coneguda com a *Caput Aquae*, origen posterior del topònim actual de Caudete de las Fuentes.

Recurrent les restes del jaciment, vàrem poder imaginar la vida quotidiana dels seus habitants: l'ambient de les places, els carrers empedrats, les converses al voltant de la llar i l'activitat constant en els tallers i horts que envoltaven la lloma. El paisatge mediterrani que encara envolta *Kelin* —amb camps de cereal, pinedes i matollar— ajuda a recrear la percepció d'un poblat fortificat que dominava el seu territori, un lloc on la defensa, la producció i la sociabilitat es combinaven en harmonia.

Tot i que la seua existència era coneguda des de mitjan segle XVIII, no va ser fins a mitjan segle XX quan es van iniciar les excavacions sistemàtiques que han permés comprendre millor l'estructura, la vida quotidiana i la importància de *Kelin* com a centre de poder iber. Aquesta visita ens va oferir l'oportunitat de connectar amb la història més remota del nostre territori, i d'apreciar com les restes del passat ens permeten entendre la riquesa cultural i patrimonial que els nostres avantpassats ens han deixat.

ruta literària: *NASCUTS DEL FANG*

El dissabte 8 de novembre, diversos membres de l'Associació Algoleja vàrem participar en una ruta literària a Sollana centrada en el llibre *Nascuts del fang*, de Víctor Labrado, guardonat amb el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira. L'activitat va ser coordinada per Joan Ferrús, amb la presència de l'autor i del protagonista de la història, Ramon Ibor, i ens va oferir l'oportunitat de conèixer de primera mà les vivències que inspiraren aquesta novel·la excepcional, així com de caminar pels paisatges que van marcar la vida dels personatges.

Durant la ruta, ens endinsàrem en la marjal que envolta l'Albufera, un espai on tota la vida es generava sobre un immens fangar, amb aiguamolls i séquies que dibuixaven un entorn de gran bellesa i, alhora, de duresa extrema. Tal com reflecteix Labrado a través de la mirada de Ramonet, l'existència estava marcada per la jerarquia familiar i tot s'aprenia a l'ombra del pare: conrear l'arròs, caminar amb la perxa sobre les aigües, treure anguiles de les séquies o fer-se càrrec de les tasques assignades pels senyors del camp. Amb només sis anys, Ramonet ja seguia el seu pare en totes aquestes activitats: llaurador, jornal·ler, regador, pescador i procurador, formant part d'una generació que representava l'últim testimoni d'un món que començava a desaparèixer. Els canvis radicals que arribaren en els anys posteriors van desfer el fràgil equilibri centenari que havia sostingut la vida en la marjal.

La novel·la mostra la complexitat de les relacions humanes en aquest entorn, amb secrets familiars, tensions entre propietaris i jornal·lers i la quotidianitat dura dels habitants dels aiguamolls. Les explicacions de l'autor i les intervencions de Ramon Ibor ens van ajudar a comprendre com la vida en la marjal no només era un treball físic constant, sinó també una escola de valors, resistència i tradició. La prosa de Labrado, acurada i vibrant, combina llenguatge genuí i detall descriptiu per retratar amb exactitud la vida a l'Albufera entre els anys 50 i 80, evocant un món que ja no existeix, però que continua viu a través de la memòria dels que el van viure.

A més de l'experiència literària, la ruta ens va permetre contemplar el paisatge natural que va inspirar la història: els camps d'arròs, les séquies, els canals i la fauna característica de la marjal, que encara avui recorden la manera de viure d'aquella societat. Aquesta combinació de natura, història i literatura va transformar la caminada en una immersió completa en la vida dels nascuts del fang, connectant-nos amb les tradicions, la cultura i la memòria col·lectiva de l'Albufera.

Sens dubte, aquesta ruta literària va ser una experiència enriquidora que ens va permetre apreciar la riquesa patrimonial i humana del nostre territori, alhora que reconeixíem l'obra de Víctor Labrado com un retrat imprescindible de la vida a la marjal, una història que cal conservar i transmetre per les generacions futures.

GOYA AL TEATRE PRINCIPAL

El passat 9 de novembre, diversos membres de l'Associació Algoleja ens desplaçàrem fins a la ciutat de València per assistir al Teatre Principal a la representació de *Goya, pinturas negras*, una proposta de la companyia valenciana *Bambalina Teatre Practicable* que obria la programació de la temporada de l'Institut Valencià de Cultura.

L'espectacle, estrenat en format *Principal Íntim*, ens va permetre viure una experiència escènica singular, amb el públic compartint l'espai amb els intèrprets sobre el mateix escenari. Aquesta disposició afavoria una relació directa i propera amb l'obra, trencant la distància habitual entre espectadors i escena i convertint la representació en una vivència col·lectiva i envoltant.

La proposta ens convidava a endinsar-nos en el procés creatiu més obscur i revelador de Francisco de Goya, el de les pintures negres que el pintor va plasmar a les parets de la Quinta del Sordo. Lluny d'una aproximació biogràfica convencional, l'espectacle apostava per un llenguatge simbòlic i visual que evocava els temors, les obsessions i els conflictes interiors d'un artista marcat pel seu temps i per la seua pròpia experiència vital.

Dirigida i creada per Jaume Policarpo, l'obra situava l'acció en aquell espai domèstic i carregat de significat on Goya va conviure amb Leocadia Zorrilla i Rosario Weiss. A través del teatre de titelles i objectes, la companyia construïa una atmosfera inquietant, densa i poètica, que remetia directament a l'univers pictòric del pintor aragonés i a la violència, la foscor i la lucidesa de les seues últimes obres.

La interpretació d'Àngel Fígols, Ruth Atienza i Maribel Bayona destacava per la seua capacitat de transitar entre el cos, la veu i la manipulació de més d'una desena de titelles, creant una escenografia viva i canviant. La música en directe de Gonzalo Manglano reforçava el caràcter sensitiu de la proposta, aportant tensió i emoció, mentre que el treball d'il·luminació i vestuari ajudava a definir uns paisatges escènics d'una gran força expressiva. Cal destacar també el compromís amb l'accessibilitat de l'obra, que comptava amb l'assessorament i la mediació de FESORD-CV, fent possible que persones sordes pogueren gaudir plenament de l'espectacle. Aquesta voluntat inclusiva reforçava el caràcter obert i contemporani de la proposta artística.

Amb aquesta eixida, l'Associació Algoleja va sumar una nova experiència cultural a la seua trajectòria, gaudint d'un espectacle exigent i suggeridor que demostrava com el teatre pot dialogar amb la història de l'art i reinterpretar-la des d'una mirada actual, viva i profundament compromesa amb l'espectador.

ALGOLEJA I EL CLUB DE LECTURA

Des del primer moment, la nostra associació cultural ha mantingut una relació fructífera i inspiradora amb el Club de Lectura de la Biblioteca Municipal. Aquesta col·laboració es fonamenta en la convicció compartida que la lectura no és només un acte individual, sinó una experiència comunitària i transformadora. El club de lectura ha estat sempre un aliat clau per a l'associació: ens ha permés apropar les obres literàries als lectors, generar diàlegs profunds i, alhora, fer arribar els nostres autors de referència a un públic ampli i compromés.

Un dels aspectes més valuosos d'aquesta col·laboració és la possibilitat d'organitzar trobades amb autors. Fins ara, gràcies al nostre compromís conjunt, enguany hem aconseguit portar al club de lectura tres escriptors de gran rellevància dins la literatura valenciana: Vicent Borràs, Josep Lozano i Manel Baixauli.

- Vicent Borràs, autor nascut a Algemesí (per a nosaltres és un alginetí d'adopció), és un dels representants més destacats de la narrativa valenciana contemporània. Les seues obres combinen una profunda sensibilitat amb una mirada compromesa, i la seua presència en les sessions del club ha permés als lectors reflexionar sobre temes com la memòria, la identitat i la supervivència emocional. Amb ell parlarem de *EL IAIO A NEW YORK*.
- Josep Lozano, escriptor local i fill predilecte d'Alginet, amb una trajectòria reconeguda, aporta al club una visió literària carregada d'història i reflexió. La seua obra, com la novel·la *Crim de Germania*, ha estat premiada i ha generat molts debats sobre les arrels històriques i culturals valencianes. Amb ell parlarem de *LA FRÀGIL MEMÒRIA*.
- Manel Baixauli, escriptor i pintor de Sueca, és una veu singular. La seua narrativa, visual i poètica, ha captivat el nostre públic. La seua participació en el club ha resultat especialment enriquidora: no només hem parlat de la seua obra sinó també del seu procés creatiu, on la pintura i l'escriptura convergeixen. Amb ell parlarem de: *CAVALL, OCELL, ATLETA*.

Gràcies a aquestes trobades amb autors, el club de lectura ha guanyat en profunditat: cada sessió esdevé una jornada d'aprenentatge i d'intercanvi. Els participants no només llegeixen un llibre, sinó que l'analitzen a través de la conversa directa amb qui el va crear, el que fa que la lectura deixe de ser passiva i es convertisca en un diàleg viu.

A més, l'entitat cultural hi posa de la seua banda organitzant la logística, promocionant els actes i coordinant les sessions. Això demostra el nostre compromís per fomentar la cultura de proximitat i per fer de la lectura una activitat accessible i comunitària.

En conjunt, aquesta col·laboració ha demostrat ser un model d'èxit: ha enriquit la vida cultural de la comunitat, ha reforçat el paper del club de lectura com a espai actiu i ha posat en relleu autors valencians de primer ordre. Estem convençuts que aquest vincle continuarà creixent i oferint noves oportunitats de trobada entre lectors i creadores literàries.

ALGINETINS AL MON

Mireia Castro
Analista financiera.

Sóc Mireia. Vaig nèixer a Alginet i he passat els últims 10 anys a l'estranger. Des de ben menuda ja vaig descobrir que tenia una clara orientació cap als números. Aquesta inclinació natural em va portar a cursar estudis de negocis i finances, un camp que sempre havia despertat en mi una gran curiositat.

La meua inquietud per conèixer món també va aparèixer molt prompte. Amb el desig de viure a l'estranger i d'obrir la ment a noves realitats, vaig decidir estudiar dos anys de la carrera a Marsella, França. Aquella experiència va ser el meu primer contacte real amb la vida fora de casa: vaig aprendre a conviure amb altres cultures, a relativitzar el que fins aleshores considerava normal i, sobretot, a valorar profundament els vincles creats lluny de la família. A l'estranger, les amistats es tornen família, i tot es viu amb una intensitat especial.

Després d'un any i mig a Marsella, vaig fer el pas cap a París per realitzar les meues primeres pràctiques professionals com a controladora financera a Omega Pharma, una empresa del sector farmacèutic. Eixos dos anys a França no sols em van ajudar a perfeccionar el francès, sinó que també em van fer adonar-me que, per arribar lluny en el món empresarial, dominar l'anglès era imprescindible.

Amb aquesta idea al cap, vaig començar a buscar oportunitats laborals a Londres. Pensava que seria complicat trobar un lloc relacionat amb la meua formació i que potser hauria de començar treballant de cambrera. No obstant això, al cap de poques setmanes vaig rebre una telefonada de Verisure, que em va oferir un lloc al departament financer de la seua sucursal al Regne Unit. No m'ho podia creure!

Així va començar una de les millors experiències professionals de la meua vida. Treballar en una multinacional immersa en un projecte d'expansió al Regne Unit em va permetre créixer en un entorn jove, internacional i amb una energia extraordinària. La cultura start-up combinada amb la professionalitat d'un equip altament qualificat va fer possible un desenvolupament accelerat. Gràcies a l'empresa i als seus líders, vaig ascendir ràpidament: en vuit anys a Verisure-Londres, vaig passar de controladora financera a "Head of Finance", gestionant un equip de 30 persones i supervisant les funcions de reporting, comptabilitat, facturació, control financer, planificació i anàlisi financera per a Regne Unit i Irlanda.

Tot i viure una etapa plena d'aprenentatge i oportunitats, sempre havia tingut en ment que algun dia voldria tornar a Espanya, més a prop de la meua família i de la meua cultura. Així, a mitjan 2025 vaig prendre la difícil decisió de deixar Londres per continuar la meua carrera a Madrid.

Amb voluntat de seguir creixent professionalment, vaig començar un Executive MBA a ESADE, envoltada de 30 professionals d'alt potencial de tot el món. L'experiència està sent profundament enriquidora i m'està aportant noves perspectives sobre lideratge, finances i gestió empresarial.

Recentment, també he iniciat una nova etapa professional com a "Senior Strategic Finance" a Nexthink, una empresa tecnològica global amb seu a Boston, Lausanne, Bangalore i Madrid. Aquest nou repte em permet continuar formant part d'un projecte internacional, cosa que, malgrat estar de tornada a Espanya, em fa sentir que continue vinculada al món exterior.

La meua trajectòria reflecteix les complexitats i les riqueses de viure a l'estranger, créixer en entorns multiculturals i, finalment, tornar a casa amb una mirada més àmplia, més madura i més preparada per contribuir al món de les finances i la gestió empresarial en Espanya.

ALGINETINS AL MON

Antoni Aliaga Arnau

Fagot- Solista de l'Òpera Estatal de Plovdiv (Bulgaria).

Comença els seus estudis musicals a l'Escola de Música de la Societat Artística Musical d'Alginet a l'edat de 5 anys amb el professor Juan Iznardo Colom, entrant a la Banda de la Societat a l'edat de 11 anys. Continua els seus estudis professionals al Conservatori "José Manuel Izquierdo" de Catarroja amb el professor Santiago Marzal Duart i els seus estudis superiors a L'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC) amb el professor Salvador Sanchís Durà.

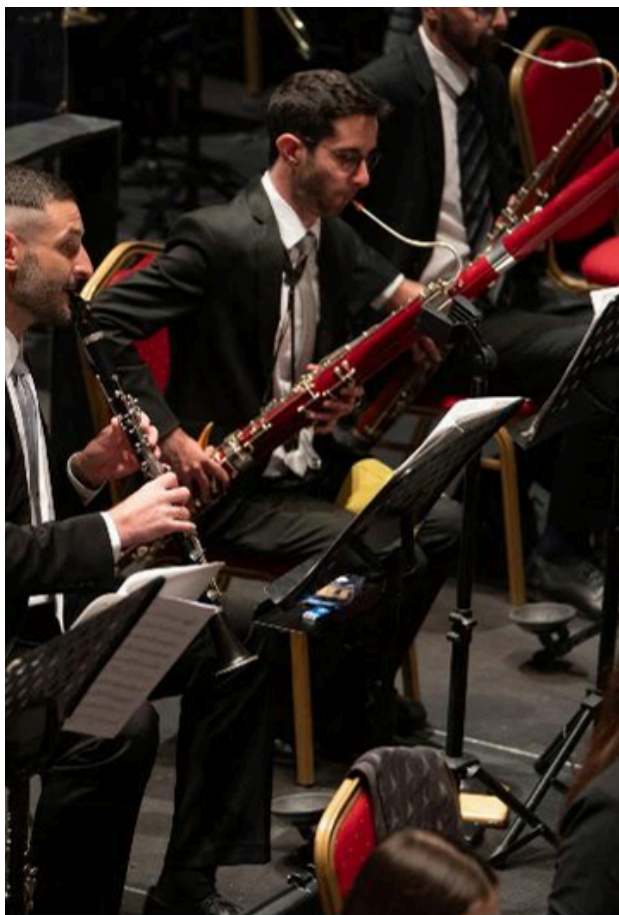
Al 2019 es trasllada a Linz, Austria, on estudia Màster d'Interpretació, a la Anton Bruckner Privatuniversität de Linz amb el prestigiós professor Philipp Tutzer. Compagina aquestos estudis amb classes particulars amb Stepan Turnovsky, Fagot Solista de l'Orquestra Filharmónica de Vienna. Més tard realitza el seu segon Master d'interpretació a La Universitat de Rotterdam (Codarts) amb el professor Pieter Nuytten.

Durant aquests anys de formació, ha realitzat classes magistrals de grans fagotistes com Sergio Azzolini, Mor Biron, Eberhard Marschall, Julien Hardy, Jussi Sarrka, entre altres.

Ha format part de la Jove Orquestra de la Generalitat Valenciana, la Jove Orquestra Nacional de Catalunya i la Jove Orquestra i Banda de la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana (FSMCV).

Professionalment segueix col·laborant amb orquestres per tota Europa com L'Orquestra del Teatre de L'Ópera de Roma a Italia, la Mozarteumorchester de Salzburg a Àustria, la Filharmónica de Rotterdam, Orquestra Filharmónica de la Radio Holandesa als Països Baixos, L'Orquestra del Palau de les Arts, L'Orquestra Simfónica de Barcelona i l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears a Espanya, sempre baix la direcció de directors internacionals com Tarmo Peltokoski, Lahav Shani, Gustavo Gimeno, Michele Mariotti, Ben Glassberg, Constantin Trinks, Kazusi Ono, entre altres.

Ha col·laborat amb enregistraments de solistes internacionals i ha gravat per a la Radio holandesa, belga i austríaca i segells de prestigi. L'any 2022 va estar becat per a realitzar el seu primer enregistrament professional com a solista, donant vida a "Fagott und Gesang" on apareixen els Lieder més importants del compositor Franz Schubert, originals per a veu i piano. Actualment és Fagot Solista de L'Òpera Estatal de Plovdiv a Bulgària.

EL RIU QUE PASSA PEL MEU POBLE

Manuel Baixauli Mateu. Escriptor i pintor.

Quan menys ho esperes, algú et fa la pregunta, molesta com excrement d'ocell que et cau al cap, i has de respondre, no ho pots eludir. “Per què escrius en valencià?”, et diuen. Pose “valencià”, i no “català”: la qüestió no me l’han plantejat mai al Principat, sinó al meu País. Espès, mancat d’enginy, dic: “Perquè és la meua llengua”. Però quede brut per dins, amb sensacions inarticulades, per expressar. Ho escric ara.

Qui pregunta això té una ment colonitzada o, si és foraster, colonitzadora, perquè no ho diria mai a un escriptor de Toledo respecte del castellà, ni a un de Norwich respecte de l’anglès. Un territori pot estar colonitzat, una ment no en té el perquè, pot ser lliure, independent, fins i tot en la foscor d’un calabós. No hi ha excusa. Qui assumeix un marc mental aliè ha renunciat, primer, al seu.

La pregunta naix d’una presumpció falsa: que el català és una llengua “de segona”. No seré jo qui trace una jerarquia entre llengües, com tampoc la faria entre races. No hi crec. Totes les llengües són importantíssimes per a la riquesa cultural del món, cap no és substituïble. Qui fa la desagradable pregunta, però, sí que hi deu creure i pensar que el valor d’una llengua depèn d’estadístiques, de números. I potser cal respondre-li amb números: el català és parlat per vora deu milions d’individus, cada any se n’editen uns 9000 llibres i s’estudia a 145 universitats del món —només a França, 21; al Regne Unit i a Alemanya, 20 en cada—. Quant al prestigi, pocs idiomes tenen una tradició literària a l’altura d’un Ramon Llull, un Ausiàs March, un Martorell..., per molt que els hagen silenciats durant dècades. Com deia Patrícia Gabancho, “el català és la llengua sense estat més potent del món”. Només un estat paranoic, enemic de la diversitat, pot ignorar-ho i tractar-la de subsidiària.

“Arribaràs a més gent si escrius en castellà o en anglès”, diu sempre algú. I penses: de veres hi ha algú, al món, tan obtús com per creure que un fa literatura amb el propòsit d’“arribar a més gent”? A més, per a què tenim els traductors i les eines tecnològiques que fan que qualsevol idioma siga, ara mateix, assequible?

El castellà i l'anglès ja han fet el cim, ho han tingut tot, només els queda la baixada. Són llengües estantísses, dechrèpites. Els seus parlants no han d'esforçar-se per aconseguir res. El català, en canvi, ha d'assolir reptes, té camp per córrer i esperança. Millor avançar que no mirar amb ressentiment als que venen darrere.

Però el motiu pel qual jo escric en català ignora les estadístiques. “El riu Tajo és més llarg i més cabalós que el riu que passa pel meu poble —escriu Pessoa—, però el riu Tajo no és el riu que passa pel meu poble”. De segur que al món hi ha alguna dona més guapa i més intel·ligent que la nostra mare, però no és la nostra mare. La canviaríeu, per ella? Així ho veig jo, també, amb la llengua.

CONTRA LA LLENGUA DELS VALENCIANS

Vicent Flor. Escriptor i ex-director de la Institució Alfons el Magnànim-Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació

Hi ha escriptors que publiquen alguns llibres a contracor. De vegades, ho fan perquè algun editor els ho encarrega o perquè pensen que cal fer-ho i no perquè siguen els volums que (més) els agradaria escriure i veure editats. Pot semblar un joc literari, però no ho és.

A mi m'hauria agradat no haver publicat *Contra la llengua dels valencians*. Una batalla per la cultura (Editorial Afers, 2025). Ho vaig confessar durant la presentació a la llibreria Esplai Llibres, a l'Alcúdia, a la Ribera Alta. Hi havia un destacat membre de l'associació Algoleja que pot donar-ne fe. Escriure un llibre amb un títol així implica haver d'analitzar els qui odien un idioma molt important i preuat per a mi, el meu, el nostre. M'estimaria, òbviament, que no n'hi haguera valencianòfobs o que, a tot estirar, foren marginals en la societat valenciana. Però n'hi ha. Una part destacada de les elits polítiques, econòmiques i culturals ho són. Per això cal estudiar-los. Per a fer-los front, de la millor manera.

El títol d'aquest llibre és, evidentment, un homenatge a Manuel Sanchis Guarnier. L'escriptor valencià va escriure la primera edició de *La llengua dels valencians* durant els anys de la segona república espanyola. Jo en vaig comprar la desena, d'agost de 1990. Tenia dinou anys aleshores. L'obra de Sanchis és un cant al valencià, al seu passat, però també al present i al futur. Molts, entre els qui em trobe, som fills d'aquest llibre, de l'estima per la llengua que transmet. De fet, tot adreçant-se a les noves generacions, l'obra acaba així: «Replegueu, joves valencians, el llegat cultural dels nostres avantpassats, manteniu-vos fidels a la llengua autòctona, herència rica de glòria pretèrita i de possibilitats» (p. 210-211). Tot i ser filòleg, Sanchis tenia clar que la identitat era un element cabdal per al manteniment de l'idioma, la variable independent: «quan un poble deixa perdre la seua llengua, és perquè abans ha perdut la seua consciència col·lectiva» (p. 206).

Qui són els qui estan en contra de la llengua dels valencians? Són els qui no volen que siga una llengua de futur i, per tant, dels joves. Per això, s'oposen al seu ensenyament a l'escola, el dificulten al cinema i als mitjans de comunicació i posen traves als concerts de música. De fet, l'Ajuntament de València dirigida per la valencianòfoba María José Català ha proscrit per complet la música en valencià. Al capdavant, volen convertir el català en una llengua secundària, subordinada i, per tant, prescindible socialment. Només la consideren acceptable per a segons quins usos, bàsicament per als registres col·loquials i festius.

Per això reclamen un “valencià de poble”. Perquè, com en temps pretèrits, no toleren que siga també llengua de la ciència, del periodisme o de la justícia. Detesten que siga un idioma amb prestigi. Per què no exigeixen, tanmateix, el castellano de pueblo? Per què no reclamen escriure bujero en compte d’agujero? Per què no oficialitzar Madriz, que és com pronuncien els habitants de la capital del Regne d’Espanya la seua ciutat? Per què no defensar la secessió dels parlars argentí o mexicà del castellà però sí del valencià o mallorquí respecte del català?

Són excuses del mal pagador. Per això, en general, tracten de dissimular l’aposta per la castellanització. No debades, existeix una certa mala consciència per l’abandonisme lingüístic i, sovint, o bé es nega o bé es disfressa de bilingüisme més o menys enriquidor. Si som tan valencians, per què abandonem el valencià? Per què bandejar la llengua que ha pres precisament el nom del territori? Excepcionalment, s’explicita la realitat, com en el cas del dirigent d’UCD José Ramón Pin Arboledas: «en Valencia ciudad, que es teóricamente cap-i-casal, en las clases cultas, en las clases poderosas, no se hablaba el valenciano, se hablaba el castellano, [...] Entonces, imagínense ustedes una sociedad, que siente que puede ser agredida políticamente y, por otra parte, que tiene que empezar a hablar un idioma que no es el suyo de fondo. Entonces dice, bueno, si discutimos que esto es valenciano o catalán, mientras pasa esto yo sigo mi vida, y sigo hablando mi castellano, [...] de manera que es una visión un poco cínica de la situación, pero bastante realista» (Flor 2025, p. 128-129. Les cursives són meues). Potser el fet d’haver nascut a Madrid li facilità la sinceritat. I, en efecte, el cinisme.

El secessionisme idiomàtic, doncs, era i és una coartada ideològica, un intent de desviar el debat sobre els usos lingüístics entre el valencià i el castellà a l’essència entre valencià i català. I així permet continuar el procés de canvi lingüístic, que algunes classes socials ja han consumat, i que de cap de les maneres volen fer marxa enrere. El valencià el volen voluntari. Per què el castellà no? I per què no les matemàtiques? D’aquesta manera s’entén millor el motiu pel qual odien i ataquen els defensors del valencià, els qui exigim igualtat i drets, els qui ens oposen a la dominació idiomàtica (i política). Ens assenyalen, ens estrangeritzen com a catalanistes, com si foren uns afrancesats del segle XXI, ens acusen, ves per on!, de traïdors. Els conflictes culturals són polítics. Els nacionalistes espanyols, en general, aspiren a una nació espanyola amb una única llengua A, el castellà, i la resta, B, regionals, cooficials (veritablement en volen dir suboficials), convertides en un patués. Els regionalistes valencians els fan la tasca bruta al País Valencià.

Al capdavall, el dit conflicte lingüístic valencià no és una pugna entre valencianoparlants i castellanoparlants sinó una lluita entre, d’una banda, els defensors del valencià, valencianòfons i castellanòfons, com un idioma de present i de futur, i, d’una altra, els qui, parlen la llengua que parlen, volen reduir-la al reducte folklòric, en expressió cèlebre de Joan Fuster. I és molt important que els qui estan contra la llengua dels valencians, com amb la consulta del conseller Rovira, no guanyen la batalla.

L'EVOCACIÓ PRECIPITADA

M. Carmen Sáez Lorente. Escriptora, poeta, guionista, professora de teatre, actriu, animadora cultural.

Desembre esdevé una mica espès. S'espampola amb eixe costum al qual no renuncia mai: any rere any s'abilla amb la indumentària del color de l'argent, s'impregna de saó. Ens lliura la benedicció del fred a la vora dels ulls; truquen a la porta els éssers estimats que se'ns varen esmunyir entre els braços. Els pensem, els acollim al ventre de la memòria; els acarorem al nucli de l'ànima. Si deixem anar un esguard entre els núvols, endevinem el contorn dels rostres d'aquells que sempre són al nostre abast i, de vegades, ens mussiten unes paraules reconegudes.

Nadal és l'instant immutable de la infància, el sabor remot de les llepolies ancestrals. Però també és el fangar que no representa res per a qui es desintegra entre la misèria i la desfeta de la carn. Llàgrimes que amaren els corriols que s'enteranyinen a la terra dels desemparats. Ací és el somriure provisional, i a principis de gener ens hem de treure la màscara perquè torne el rictus vinagrós dels dies feiners.

Totes les tragèdies alcen el vol davant nostre a tota virolla. El dolor aliè ens corprèn a través d'una pantalla, a la manera asèptica amb què s'imposen les ombres al vespre; tot seguit s'evapora soterrat per una altra desolació. No hi ha temps per sentir l'embranchida de la pietat. Una imatge darrere d'una altra, de seguida una més; s'amunteguen en capes que es dilueixen a l'instant. Tenim la memòria dels peixos, un any fa el seu itinerari en només vint-i-quatre hores; al matí ja no recordem l'estampa esfereïdora de la nit anterior. L'oblit és la nostra fatalitat, cap sofriment que no siga el propi pot colpir-nos. Al final serem un cos sense emocions?

Potser continuarem sentint el sotrac de la compassió, perquè no hem de deixar que el món que ens envolta ens siga indiferent. Visitarem els nostres cementeris a la recerca d'una pau cobejada; ens entregarem a la reflexió per tal de recobrar la humanitat disminuïda. Restarem assossegats en un recolliment que ens evocarà la fragància tan dolça de la mare, aquella essència per sempre arrapada al nas i a la pell. Encara podrem alenar un bri de sensibilitat.

NÚVOLS

Fina Girbés. Versos Foradats. Andana Editorial.

Núvols al cel que pasturen
com si foren borreguets
i anuncien, diu la dita,
aigua a manta, a canterets.

Núvols que s'esfilagarsen
allà lluny, a l'horitzó,
en cortines, tot de pluja,
que pinten el cel de fosc.

Núvols flonjos, esponjosos,
com cotó de sucre, blancs,
dibuixant formes variades:
balenes, tortugues, dracs...

Núvols densos, com cuirassa,
que el sol no pot travessar,
només els trons poderosos
i el fulgor potent dels llamps.

SOM TRO QUE ESCLATA

Nerea Gimeno.

Guanyadora del XII Concurs de Poesia Villa d'Alginet Poeta Jaume Escrivà.

Plorava València,
amb la pell oberta per la tempesta,
i els carrers, com venes trencades,
duien el batec cansat d'un poble
que ja no distingia la pluja
del cant antic de la misèria.

Tu venies d'un poble
on el tro no és aigua
sinó cendra que esclata,
d'on les mares abracen instants
com si foren petons al bressol.

Tu venies de l'horta,
d'un taronger ferit,
d'un món brut de guerra, fang
i versos fills del silenci.

L'aigua entrava per les finestres
com un crit antic,
com si volguera endur-se
tot allò que bategava amb nosaltres.

Els carrers ploraven,
les llars cridaven,
els cors ferits
lluitaven contra l'oblit.

Un murmuri tendre que desafia la flama,
fills de la cendra,
una rosa que naix sota la runa,
i diu, amb l'alè dels qui no es rendeixen,
que cap pot matar
allò que el cor recorda.

Però València es va alçar,
es va alçar amb mans entrelaçades,
amb mirades que es donaven força,
amb passos que sostenien passos,
amb veus que sostenien veus.

I mentre plorava,
els carrers es van fer abraç,
les finestres obertes es van fer cant,
i cada casa, cada plaça, cada cor,
es va fondre en un so comú,
el pols d'una terra que no s'esquerda.

LLEGIM EL *TIRANT*?

Victor Labrado. Escriptor.

És una possibilitat. Si ho voleu fer, la principal condició seria considerar-vos, vosaltres mateixos, uns privilegiats, de tindre un cert domini sobre el vostre temps: disposar-ne d'una certa quantitat i saber-lo viure sense pressa.

Si és que no, no farem res. Deixem-ho estar.

Si és que sí, ja teniu mitja faena feta; vol dir que ja sou persones sàvies i afortunades. Una bona caracterització dels lectors del Tirant seria aquesta: afortunats que practiquen la saviesa.

També és cert que si encara no sou afortunats, perquè no teniu temps, o no heu comprovat si sou savis, la lectura del Tirant pot ser la gran ocasió per rebel·lar-vos contra l'opressió horària i decidir que empreneu el camí de la saviesa. És un camí molt practicable, democràticament obert a tothom. Cert que uns hi arriben molt lluny i altres no tant. No passa res. El senyor Carles Riba ho va dir en un vers memorable:

"No hi ha inútil cap esperit si creix lliure en la seva virtut."

Considerat tot això, el pas següent seria perdre-li, al llibre, el respecte o la por que li tenim (en les societats de llarga tradició autoritària, com ara la nostra, una cosa i l'altra es confonen). Com un llarg camí comença amb l'acte de voluntat de fer la primera passa, heu de procurar-vos un exemplar del Tirant i, simplement, obrir-lo.

Una cosa us diré: és una gran obra, genial i tot, però no és una obra perfecta. Al costat de parts molt bones, excel·lents, n'hi ha que no ho són tant i, fins i tot, que no ho són gens. I això ja és un atractiu més quan farem la lectura: decidir quines parts ens agraden i quines no, triar el gra de la palla, i discutir-ho amb altres lectors tirantians.

Ja hem començat a perdre-li la por, per tant.

També heu de conèixer-vos vosaltres mateixos. Si sou de natural pacient i considerablement tossuts, dels que no la comencen que no l'acaben, situeu-vos al capítol primer, i va de bo.

Si, per contra, us reconeixeu impacients, desficiosos, inconstants i trapatroles –com ara jo mateix–, en una paraula: artistes, que us agrada atacar directament el pinyol de tota cosa, no cal patir; comenceu pel capítol 116, que fa d'entrada a una de les millors parts del Tirant, les aventures del nostre cavaller a Grècia:

COM LO REI DE SICÍLIA PREGÀ A TIRANT, PER PART SUA E DE L'EMPERADOR DE CONSTANTINOBLE, QUE VOLGUÉS ANAR EN CONSTANTINOBLE PER SOCÓRRER-LO

--Infinides gràcies sou tengut de fer a l'omnipotent Déu, Tirant germà, com vos ha dotat de tantes perfeccions, que per tot lo món la glòria del vostre nom triümfà. E encara que los meus precs no mereixquen ésser obeïts en respecte (perquè no em tingau obligació ninguna de fer res per mi, per quant jamés fiu res per vós, ans vos tinc molta obligació del que per mi fet haveu), mas confiant del vostre cor alt e generós, qi no pot fer sinó segons qui és e lo que ha acostumat; e per causa d'açò me só atrevit de pregar e amprar-vos de part de l'emperador de Constantinoble e mia. E si los precs meus tan justs e de tanta caritat no havien lloc en vós, almenys, en reverència e servei de l'omnipotent Déu, vullau haver compassió d'aquell trist e afligit emperador, qui ab tan gran instància vos prega e us demana que hajau misericòrdia de la sua senectut, que per mitjà de la vostra gran cavalleria, e fiant d'aquella, no sia desposseït de la sua imperial senyoria.

Acabant lo rei paraules de tanta amicícia acompanyades, Tirant feu principi a paraules de semblant estil:

–No és poca la voluntat que tinc, senyor, de servir l'excel·lència vostra, car amor és la més fort obligació que al món sia. E com los precs de vostra altesa me sien manaments, per tenir-me tan guanyada la voluntat; e si la majestat vostra me manarà que jo vaja per servir a aquell pròsper emperador (...)

I és així com ja hem llegit una pàgina sencera del Tirant.

No cal dir que el cavaller Tirant acceptarà anar en ajuda de l'emperador, contra els invasors que li volen conquerir l'imperi. S'embarca cap a Grècia: "donaren les veles al pròsper vent e navegaren ab bon temps e la mar tranquil·le, que un matí se trobaren davant la ciutat de Constantinoble."

Allà l'esperen no sols la guerra i els perills més diversos, sinó també la princesa Carmesina, que li fa una sentida al cor només arribar al palau. Mentre l'emperador li parla:

les orelles de Tirant estaven atentes a les raons, e los ulls, d'altra part, contemplaven la gran bellea de Carmesina. E per la gran calor que feia, perquè havia estat amb les finestres tancades, estava mig descordada, mostrant en los pits dues pomes de paradís que crestallines parien, les quals donaren entrada als ulls de Tirant, que d'allí avant no trobaren la porta per on eixir (...)

Ara cal continuar. El podeu traure de la biblioteca pública que més prop tingueu. O comprar-lo. Obriu pel capítol 116.

Ja heu començat.

LLENGUA I LLIBERTAT, LA LLUITA QUE NO CESSA.

Josep Millo i Vallès. Escriptor.

Hi ha paraules que tenen vida pròpia, que perduren, que resisteixen el pas del temps i els canvis socials. Son mots que usem per comunicar-nos cada dia, per expressar fets, idees i emocions, i que formen part del bagatge cultural de les persones que compartim una mateixa llengua, malgrat que siga ignorada o assetjada pels propis estaments oficials.

Però també n'hi ha d'altres que, a més de vida pròpia, donen nom als principis essencials que regeixen la convivència de les societats avançades. Parlem de paraules com democràcia i llibertat, entre d'altres. La llibertat entesa com a fi i com a mitjà. Un concepte en ocasions qüestionat quan veiem com, des dels diversos poders, es reprimeixen, per exemple, manifestacions reivindicant el dret a ensenyar i aprendre en la nostra llengua, l'actuació de certs titellaires al carrer o l'actuació de còmics crítics amb el govern de torn. Activitats aquestes que no son sinó simples expressions emparades pels drets bàsics de les societats democràtiques però que, a la vista del tractament rebut, ens fan dubtar del nivell de llibertat de la societat en què vivim.

Els que visquérem els darrers anys de la dictadura franquista –i els no menys procel·losos dies de la “transició”–, recordem com actuava la censura, prohibint recitals de cantautors i cantautores, suprimint obres teatrals i de cinema, o exercint la persecució de tot allò que no s'ajustara als criteris restrictius d'un règim dictatorial, decadent i obsolet.

L'organització d'un recital de cantants com Raimon, Ovidi Montllor, Maria del Mar Bonet, Lluís Llach, Quico Pi de la Serra, etc., posem per cas, comportava una gestió burocràtica intencionadament complexa que perseguia dificultar-lo al màxim d'una manera descarada i despòtica. Al problema de trobar un local que acceptara l'actuació d'un cantant dissident que, a més a més cantava en valencià, calia aconseguir el permís de l'autoritat local –alcalde del Movimiento–, la del governador civil –falangista– i, finalment, la presentació a la censura –política– de les lletres de les cançons. I aquí començaven altres entrebancs ja que el censor, segons el dia, autoritzava només aquelles “neutres” o amb metàfores no massa evidents. Hi hagué casos on només autoritzaren quatre cançons de les vint-i-dues presentades i, malgrat això, es va decidir realitzar el recital repetint aquelles quatre durant el temps que ens hi havien dictat.

Els organitzadors, quasi sempre joves, treballadors i universitaris, sabien que fins l'últim minut podia arribar un telegrama, que la guàrdia civil t'entregava en mà, prohibint l'acte adduint les raons més increïbles. I això no era el pitjor. En ocasions, la policia del règim, "els grisos", podien detenir els cantants als seus domicilis passades unes hores, com va passar amb Raimon, Lluís Miquel i altres músics, el 1966, per haver cantat en valencià la nit anterior a un cinema de la ciutat de València.

El contrapunt el trobàvem quan aquests mateixos cantautors celebraven recitals multitudinaris a l'Olímpia, a la ciutat de París, on alguns valencians residents –com la recordada Didín Puig–, facilitaven els contactes per a la realització de l'acte.

Hui en dia, amb els anys transcorreguts des de la recuperació de la democràcia, les coses al nostre País Valencià semblen diferents, però no radicalment diferents. Tothom coneix intents de repressió envers la llibertat i el valencià. Clar que aquests atacs ara s'intenten presentar de forma més subtil i, fins i tot, amb l'aval de grups polítics de les Corts Valencianes. Com entendre, si no, titulars com aquest: "Vox impone al PP ahogar a la AVL con un recorte sin precedentes y debilitar al valenciano" (La Vanguardia 11/5/25). I a un se li acumulen les preguntes: Per què aquesta persecució secular a la nostra llengua? Per a què una polèmica votació als col·legis per triar la llengua d'ensenyament, sota la teoria que el valencià havia estat imposat a les aules? Per què aquesta obsessió malaltissa a impedir que el valencià siga una llengua normalitzada i de cultura?

La indignació causada per tanta indignitat esdevé permanent perquè, recordant Raimon, comprovem que "quan creus que ja s'acaba, torna a començar". El perill rau en si, com a societat, normalitzem atacs com els que està patint la nostra llengua sense oposar-hi cap protesta o cap acció reivindicativa. L'espectacle quotidià, per exemple, dels membres del govern de la Generalitat dirigint-se al poble valencià només en llengua castellana constitueix una provocació tan habitual que a penes ja crida l'atenció.

Ara, el nou President de la Generalitat Valenciana, en el seu discurs d'investidura anuncia un canvi de paradigma referit al tractament del valencià i al suport que mereix. Caldrà, doncs, estar atents i vigilants per comprovar si les promeses anunciades es concreten en mesures reals i consensuades amb els òrgans competents, com la mateixa Acadèmia Valenciana de la Llengua, la Conselleria d'Educació i la Universitat.

NÚM.7
ANY 2025

GRÀCIES

De nou, volem expressar el nostre agraïment als generosos mecenes que han possibilitat la publicació d'aquest contingut. Valorem profundament la vostra contribució i suport a les iniciatives locals d'Alginet, ja que sense aquest suport, no seríem capaços d'establir aquesta valuosa xarxa comunitària entre tots els veïns i veïnes. Amb la vostra ajuda, continuarem proporcionant els continguts que publiquem anualment, amb l'esperança que siguen del vostre interès. L'Associació Cultural Algoleta continua amb determinació, i confiem que ens acompanyareu en aquest esforç per connectar i enriquir la nostra estimada comunitat. Gràcies per ser part d'aquest viatge amb nosaltres.

Ajuntament d'Alginet Regidoria de Cultura

